

Рецензия

на дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ по специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)“

**Автор на дисертационния труд: СТЕФАНИЯ
МИРЧЕСКА**

**Тема на дисертационния труд: ”ГРАНИЧЕН КОНТРОЛ В
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЯ”**

**Рецензент: проф. д-р Ставри Йорданов Фердов, катедра
„Сигурност и граничен контрол“ – АМВР**

1. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от увод, два раздела и заключение. Обемът и е 285 страници, в това число библиография и 8 приложения. Списъкът на използвани източници съдържа 165 заглавия на кирилица и на латиница, 76 броя европейски и вътрешноправни нормативни актове от законодателството на Р Македония, както и 20 официални уеб страници на европейски и македонски правителствени институции, достъпни чрез Интернет.

2. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Актуалността произтича от обстоятелството, че параметрите на средата на сигурност в света и в Европа се доближиха до тези от „Студената война“. Заплахите и предизвикателства пред Европейския съюз са свързани пряко със сигурността в „трети страни“, каквато е Р Македония. От друга страна Р Македония върви по пътя на присъединяване към ЕС, част от което е тематичния кръг за границите. В този смисъл това научно изследване е актуален принос за модерната история на страната след излизането от състава на бившата Югославска Федеративна Република.

Значимостта е свързана с мястото и ролята на границите, като част от държавния суверенитет в съвременната среда на сигурност. Най – значимото измерение обаче за мен е, че тематиката в дисертацията спомага за поддържане на добросъседство с един народ, с който ние имаме общи исторически корени.

3. Познаване на състоянието на проблема

Докторантът е служител на държавната администрация на Р Македония с богат практически опит в сферата на синхронизирането на правната база на държавната служба на страната с Европейските правни норми. Същият има траен интерес към тематиката. Тези обстоятелства допринасят за задълбоченото изследване на проблема чрез съединяване на теория и практика.

Дисертантът познава много добре правните актове, процедурите и моделите на работа на държавните органи на Р Македония и европейските модели на държавна служба като гранично – полицейската служба. Полученото разрешение за провеждане на емпирично социологическо изследване в рамките на Македонското

вътрешно министерство допълнително спомогна за осветляване на проблемите и то с научни средства.

4. Обект, предмет и задачи за постигане на целта и подбор на методики на изследването

В дисертацията ясно са дефинирани обекта и предмета на изследването.

В разработката се поставят следните задачи:

1. Събиране, класифициране и обобщаване на източници, които да формират представа за историята и цялостната система на граничен контрол в Р Македония.
2. Поставяне на проблема с историческото създаване на Р Македония и формирането на нейните граници.
3. Дефиниране на основните понятия като държава, държавни граници, суверенитет, граничен контрол съобразно теорията и законите в Р Македония.
4. Изследване на основните международни и правни актове, регламентиращи държавността и граничния контрол.
5. Изясняване на основните понятия от сферата на мениджмънта и тяхното проявление в условията на ГК.
6. Представяне на цялостната система за граничен контрол и нейната организация в Р Македония.
7. Формиране на научен и приложен принос за организацията на ГК в системата на Министерството на вътрешните работи.
8. Извеждане на опита на Р Македония по повод внезапната миграционна криза.
9. Синтез на приоритетите пред ГК и създаването на контурите на бъдещите отношения по повод границите на Балканите.

Задачите са точно формулирани и в много пълна степен постигнати в процеса на изследването.

Формулираните в увода две работни хипотези са доказани в дисертационния труд.

Използваната методика се характеризира с разнообразност и научна задълбоченост. Дисертантът е използвал много умело както теоретичния анализ, така и емпирични подходи за доказване, или отхвърляне на теоретични тези и хипотези. Теоретичният анализ се опира на критичното осмисляне на писаното по темата, а емпиричните подходи са подбрани внимателно и осигуряват **надеждност, валидност и представителност** на изследването. Проведеното ЕСИ е лично дело на автора чрез използване на специализиран софтуерен продукт SPSS и за набиране и анализ на информацията от 120 респондента (по 30 от четирите регионални центрове на Гранична полиция на Р Македония.

Изброените задачи на изследването се отразяват в структурата на дисертацията и съдържанието на отделните ѝ части.

В раздел първи – „ТЕОРЕТИЧНИ И ПРАВНИ ОСНОВИ НА ГРАНИЧНИЯ КОНТРОЛ В РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЯ”

авторът разглежда много задълбочено историческите предпоставки за появата на държавата Македония, съдържанието на понятията, свързани с граничния контрол, както и понятията имплементирани в правни норми, както от националното право, така и от правото на ЕС. Много добро впечатление прави задълбочеността на докторанта в овладяване и интерпретацията на написаното досега и опирание на достижения в областта на правото, които докторантът намира за

полезни за по-нататъшното бъдещо изграждане на държавността на Р Македония.

В раздел втори – ОРГАНИЗАЦИЯ НА ГРАНИЧНИЯ КОНТРОЛ В РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЯ, докторантът последователно и системно представя съществуващата организация на дейността. Анализът започва от цялостната институционална система и управление на граничния контрол в Р Македония.

Държа да подчертая автентичния поглед и интерпретация на съществуващата институционална система и организация. Авторът детайлно е изследвал развитието на модела на изграждане на граничния контрол и извървяване на трудния път от армейските организационни принципи и технология към полицейските практическите подходи. Същото се отнася и за въпросите по осигуряване на взаимодействието и координацията между институциите в периода на развитие на модела.

Нека да подчертая високата теоретична и практико-приложна стойност на изследваното и предложеното като модел, защото от изследването се правят изводи и се предлагат практически стъпки , които могат да спомогнат за съвременното развитие на граничната полиция на Р Македония.

Приноси на дисертационния труд

- Генерирано е ново знание: дисертационния труд е първият цялостен анализ, базиран на задълбочено теоретично и емперично изследване на гранична полиция на новосъздадена страна, съседка на Р България.

- Осъществена е систематизация на многобройните правни актове, регламентиращи дейността на Гранична полиция на Р Македония.
- Получените иновативни резултати от ЕСИ са изведени като основни приоритети на граничния контрол в РМ.;
- Теоретичните постановки са проверени чрез ЕСИ, като те дават ново знание за македонските граници по регионални центрове;
- Дидактическите приноси реализирани чрез апробирането на новото знание в трети ВБК специалност „Гранична полиция” в АМВР

Всичко това аргументира **извода за много високата теоретична и практико-приложна стойност на дисертационния труд.**

6. Преценка на публикациите и автореферата по дисертационния труд

Авторът има четири самостоятелни публикации свързани с дисертацията. Това от своя страна показва устойчивия научен интерес към темата и активност на докторанта.

Авторефератът е разработен прецизно и детайлно и отразява съдържанието на дисертационния труд.

7. Забележки и препоръки към дисертационния труд и автореферата.

- в бъдещата си творческа дейност препоръчвам на г-жа Мирческа да постигне още по-висока степен на задълбоченост в тази тематика като направи в бъдеще анализ на корелативните връзки от мнението на тези 120 експерта по граници, което ще бъде

изключително важно и интересно, защото е автентична емпирия, подсказваща управленски политики и стратегии на властите на страната.

Тази бележка не намалява високата научна стойност на представения труд.

8. Заключение и оценка

В заключение бих искал да дам много висока оценка за докторската дисертация на г-жа Стефания Мирческа. Дисертацията е първа по рода си в новата история на Р Македония и е сериозен тласък в научното осмисляне на теорията и организацията на граничните стражи на стария континент.

В заключение си позволявам да предложа на уважаваното научно жури да присъди на автора на дисертационния труд на тема: ” **ГРАНИЧЕН КОНТРОЛ В РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЯ** “ - **г-жа Стефания Мирческа**, образователната и научна степен „ доктор“ в професионално направление „Национална сигурност“, специалност „Управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)“.

29.06.2017 г.

София

Рецензент:

проф.д-р Ставри Фердов